

УТВЪРЖДАВАМ:

Милена Кожухарова

Директор на ДГ „Кокиче“
гр. Плевен

ПРОГРАМА

ЗА РАБОТА С УЯЗВИМИ ГРУПИ

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмата за работа с деца и семейства от уязвими групи на ДГ „Кокиче“ е насочена към осигуряване на **равен достъп, пълноценно участие, приобщаване и подкрепа за развитието на всяко дете**, независимо от неговия социален, икономически, семеен, етнически, езиков, здравен или друг статус.

Дейностите по програмата се основават на разбирането, че принадлежността към определена социална или културна група сама по себе си не определя детето като „проблемно“ или „рисково“. Необходимостта от подкрепа се установява **индивидуално**, според конкретните потребности, обстоятелства и условия за развитие на детето.

В работата си ДГ „Кокиче“ следва принципите на равен достъп до качествено образование, приобщаване и недопускане на дискриминация, заложи в ЗПУО.

II. НОРМАТИВНА ОСНОВА

Програмата е разработена в съответствие с:

1. Закона за предучилищното и училищното образование, в актуалната му редакция;
2. Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование;
3. Наредбата за приобщаващото образование;
4. Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
5. Закона за закрила на детето;
6. Закона за защита от дискриминация;
7. нормативните актове, свързани с подкрепата за личностно развитие и закрилата на детето;
8. Стратегията за развитие на ДГ „Кокиче“;
9. Програмната система;
10. Годишния комплексен план;
11. Мерките за повишаване качеството на образованието;
12. Правилника за дейността на детската градина.

Действащата Наредба за приобщаващото образование определя подкрепата за личностно развитие като част от общата политика за приобщаване на децата.

III. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Програмата е насочена към деца и семейства, при които са налице една или повече обстоятелства, които могат да затруднят пълноценното участие в предучилищното образование, например:

- деца от семейства в затруднено социално-икономическо положение;
- деца в риск от бедност и социално изключване;
- деца с нерегулярно посещение;
- деца с риск от отпадане от образователната система;
- деца, за които българският език не е основен език в семейната среда;

- деца от различен етнически и културен произход;
- деца на родители с ограничени възможности за подкрепа на образователното развитие;
- деца, живеещи в неблагоприятна или нестабилна семейна среда;
- деца, настанени извън биологичното семейство;
- деца на мигранти, бежанци или семейства в процес на социална адаптация;
- деца с хронични заболявания или други обстоятелства, затрудняващи участието им;
- деца със специални образователни потребности, когато наред с тях са налице и социални или други рискови фактори;
- деца, преживели семейна криза, загуба, раздяла или друга значима промяна;
- други деца, за които педагогическият екип установи необходимост от допълнителна подкрепа.

Не се допуска автоматично определяне на дете като принадлежащо към уязвима група единствено въз основа на етнически произход, семейно положение или социален статус.

IV. ОСНОВНА ЦЕЛ

Осигуряване на условия за пълноценно участие, приобщаване, развитие и успешна социализация на децата от уязвими групи чрез ранно разпознаване на потребностите, индивидуална подкрепа и активно партньорство със семейството.

V. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

1. Предотвратяване на отпадането и нередовното посещение на детската градина.
2. Осигуряване на равен достъп до качествено предучилищно образование.
3. Подпомагане на адаптацията към детската градина.
4. Подкрепа за усвояването и използването на български език.
5. Развитие на социално-емоционални и комуникативни умения.
6. Укрепване на връзката между детската градина и семейството.
7. Намаляване на риска от изолация, дискриминация и стигматизация.
8. Подпомагане на родителите при изпълнение на техните отговорности към образованието на детето.
9. Осигуряване на взаимодействие между образователни, социални, здравни и други институции при необходимост.
10. Създаване на среда, в която всяко дете има възможност да преживява успех.

VI. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

Работата се основава на:

- зачитане на достойнството на детето;

- индивидуален подход;
- равнопоставеност;
- недопускане на дискриминация;
- защита на най-добрия интерес на детето;
- ранна превенция;
- конфиденциалност;
- позитивно отношение към различието;
- партньорство със семейството;
- междуйнституционално сътрудничество;
- устойчивост на подкрепата.

Водещ принцип:

„Всяко дете принадлежи. Всяко дете може да успее!“

VII. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ

Установяването на необходимост от подкрепа се извършва чрез:

- педагогическо наблюдение;
- разговори с родители;
- анализ на посещаемостта;
- проследяване на адаптацията;
- проследяване на постиженията;
- наблюдение на социалните взаимоотношения;
- информация от медицински и други специалисти при законосъобразно основание;
- информация от компетентни институции;
- анализ на фактори, които влияят върху участието на детето.

При установяване на конкретна потребност педагогическият екип определя подходящи мерки. При наличие на основания за допълнителна подкрепа се прилага редът по Наредбата за приобщаващото образование.

VIII. ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ И МЕРКИ

1. Редовно посещение на детската градина

Дейности:

- ежедневно проследяване на присъствието;
- своевременно установяване на причините за продължителни или повтарящи се отсъствия;
- контакт със семейството;
- консултиране на родителите относно значението на редовното посещение;
- взаимодействие с компетентните институции при необходимост;
- подкрепа при затруднения, които възпрепятстват посещаемостта.

Индикатори:

- своевременно установени проблеми с посещаемостта;
- проведени разговори с родители;
- намаляване на необоснованите продължителни отсъствия.

2. Подкрепа при адаптация

За деца, които изпитват затруднения при прехода от семейна среда към детската градина, се прилагат:

- индивидуален адаптационен подход;
- постепенно изграждане на доверие;
- постоянен контакт с родителя;
- познати ритуали;
- позитивно посрещане;
- включване в дейности според интересите;
- определяне на подкрепящ възрастен;
- наблюдение на емоционалното състояние.

Прилага се и приетият от детската градина **Модел за работа със семействата и децата в периода на адаптация от семейна среда към детска градина.**

3. Български език и комуникация

При деца, които имат затруднения с използването на български език:

- педагогическото взаимодействие се подкрепя с визуални средства;
- използват се кратки и ясни инструкции;
- организират се езикови игри;
- четат се приказки;
- използват се песни, стихчета и драматизации;
- развива се активният речник чрез ежедневни ситуации;
- насърчава се общуването с връстници;
- при необходимост се организира допълнителна педагогическа подкрепа.

Целта не е обезценяване на езика и културата на семейството, а подпомагане на детето да участва пълноценно в образователния процес.

4. Образователна подкрепа

При установени затруднения:

- задачите се адаптират към индивидуалното равнище;
- осигурява се допълнително време;
- използват се повече практически средства;
- включва се работа в малка група;
- използват се нагледни и сензорни ресурси;

- дейностите се свързват с реалния опит на детето;
- успехите се подкрепят и насърчават.

5. Социално-емоционална подкрепа

Специално внимание се отделя на:

- чувството за принадлежност;
- увереността;
- приемането от връстниците;
- умението за общуване;
- разпознаването на емоции;
- саморегулацията;
- разрешаването на конфликти;
- търсенето на помощ.

Институционална линия:

„Аз мога. Аз избирам. Аз принадлеж!“

6. Превенция на дискриминацията и изолацията

Не се допуска:

- обидно отношение;
- етикетирание;
- публично посочване на социалния статус на семейството;
- отделяне на детето без педагогическо основание;
- унижително отношение;
- етнически, социални или други стереотипи.

Реализират се дейности за:

- толерантност;
- уважение;
- приемане на различието;
- взаимопомощ;
- интеркултурен диалог.

В съответствие и с Наредба № 13, която урежда гражданското и интеркултурното образование.

IX. РАБОТА СЪС СЕМЕЙСТВОТО

Работата със семейството е основна част от програмата.

Основни форми:

- индивидуални разговори;
- консултации;
- родителски срещи;
- посещения и междуинституционална работа, когато законовите условия го позволяват;
- семейни инициативи;
- информационни материали;
- посредничество с други институции;
- насочване към социални, здравни или други услуги при необходимост.

X. ПРИНЦИП „НЕ САМО ДА ТЪРСИМ РОДИТЕЛЯ ПРИ ПРОБЛЕМ“

ДГ „Кокиче“ се стреми да изгради позитивна връзка със семейството преди възникването на проблем.

Родителите се включват чрез:

- „Родителят може“;
- семейни работилници;
- празници;
- екологични инициативи;
- практическо участие;
- културни дейности;
- споделяне на семейни традиции.

Послание:

„Семейството е ресурс, а не проблем за решаване.“

XI. ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ

При установена необходимост се предоставя педагогическо консултиране относно:

- адаптацията;
- режима на детето;
- самостоятелността;
- храненето;
- съня;
- поведението;
- езиковото развитие;
- подготовката за училище;
- ограничаването на прекомерното използване на дигитални устройства;
- важноста на редовното посещение.

XII. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

При необходимост ДГ „Кокиче“ взаимодейства с:

- Община Плевен;
- РУО – Плевен;
- Дирекция „Социално подпомагане“;
- Отдел „Закрила на детето“;
- Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
- здравни институции;
- РЗИ;
- лични лекари и специалисти при наличие на нормативно основание;
- училища;
- неправителствени организации;
- други компетентни институции.

МОН поддържа и алгоритъм за взаимодействие между образователните институции и дирекциите „Социално подпомагане“ във връзка с подкрепата за личностно развитие.

XIII. РОЛЯ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ

Учителите:

- наблюдават развитието на детето;
- установяват потребности;
- адаптират педагогическото взаимодействие;
- поддържат контакт с родителите;
- документират предприетите педагогически действия, когато това е необходимо;
- предоставят обща подкрепа;
- участват в екипи за подкрепа;
- сигнализируют директора при установен риск за детето;
- не допускат дискриминация или стигматизация.

XIV. РОЛЯ НА НЕПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ

Непедагогическият персонал също има съществена роля.

Служителите:

- се отнасят уважително към всички деца;
- не обсъждат социалния или семейния статус на детето пред други лица;
- подпомагат адаптацията;
- подкрепят самообслужването;
- насърчават самостоятелността;

- спазват конфиденциалност;
- сигнализируют на учителя или директора при забелязан проблем;
- не използват унизителен или дискриминационен език.

Принцип:

„Целият екип създава средата!“

Срок	Дейност	Отговорни
Септември	Анализ на новопостъпилите деца и адаптационните потребности	Учители, директор
Септември–октомври	Проследяване на посещаемостта и адаптацията	Учители
Октомври	Индивидуални срещи с родители при установена потребност	Учители
Ноември	Дейности по толерантност и приемане на различието	Учители
Декември	Инициатива за солидарност и подкрепа на семейства при необходимост	Екип
Януари	Вътрешен анализ на напредъка и потребностите	Педагогически екип
Февруари	Дейности за социално-емоционални умения	Учители
Март	„Различни и заедно“ – интеркултурни дейности	Учители
Април	Семейна работилница/общностна инициатива	Учители, родители
Май	Анализ на резултатите и ефекта от подкрепата	Учители, директор
Юни	Годишен отчет и определяне на мерки за следващата година	Директор, ПС

XVI. ИНДИКАТОРИ ЗА УСПЕХ

Проследяват се:

- редовността на посещенията;
- успешната адаптация;
- участие в педагогическите дейности;
- индивидуалният напредък;
- развитие на комуникативните умения;
- социално-емоционалното благополучие;
- участие на родители;
- брой проведени индивидуални консултации;
- предприети мерки при установена потребност;
- взаимодействие с външни институции;

- намаляване на случаите на продължително необосновано отсъствие;
- липса на дискриминационно отношение;
- удовлетвореност на родителите.

XVII. МОНИТОРИНГ И ОТЧИТАНЕ

Изпълнението на програмата се проследява чрез:

- текущо педагогическо наблюдение;
- анализ на посещаемостта;
- резултати от проследяването на постиженията;
- родителска обратна връзка;
- контролна дейност на директора;
- анализ на предприетите мерки;
- обсъждане на Педагогически съвет.

В края на учебната година се извършва анализ на:

- изпълнените дейности;
- резултатите;
- установените проблеми;
- ефективните практики;
- необходимостта от промени за следващата учебна година.

XVIII. КОНФИДЕНЦИАЛНОСТ И ЗАЩИТА НА ДЕТЕТО

Информацията за социалното, здравното и семейното положение на детето се използва само доколкото е необходима за предоставяне на подкрепа и се обработва при спазване на изискванията за защита на личните данни и професионална конфиденциалност.

Не се допуска публично обозначаване на дете като:

- „социално слабо“;
- „рисково“;
- „проблемно“;
- „уязвимо“

пред други деца, родители или лица, които нямат основание да разполагат с такава информация.

XIX. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В резултат от програмата се очаква:

- по-успешна адаптация;
- по-редовно посещение;
- намаляване на риска от отпадане;
- по-добро участие в педагогическия процес;
- развитие на българския език и комуникацията;
- по-висока самостоятелност;
- подобрени социални взаимоотношения;
- по-силно чувство за принадлежност;
- по-активно участие на семействата;
- своевременно насочване към необходима подкрепа;
- позитивна и недискриминираща институционална среда.

XX. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Програмата се прилага през учебната 2026/2027 година.
2. Отговорност за нейното изпълнение носи директорът съвместно с педагогическия екип.
3. Програмата може да бъде актуализирана при:
 - промяна в нормативната уредба;
 - възникване на нови потребности;
 - резултати от анализ;
 - препоръки от компетентни институции.
4. Конкретните мерки за отделно дете се определят според неговите индивидуални потребности и при спазване на действащата нормативна уредба.
5. Програмата се отчита пред Педагогическия съвет в края на учебната година.

ВОДЕЩО ПОСЛАНИЕ НА ДГ „КОКИЧЕ“

„Не еднакви възможности за всички, а необходимата подкрепа за всяко дете, за да има равен шанс да успее!“

Утвърден със заповед РД-12-16-16/15.09.2026г. решение №1 ,взето с Протокол №РД-08-1/15.09.2026г на Педагогически съвет при ДГ“ Кокиче“